

L'Esqueix

Sant Llorenç Savall

REVISTA MENSUAL

OCTUBRE 1988

Nº 5 (II Epoca)

Preu: 60 Ptes.

Editorial

Es diu que el millor amic de l'home és el gos. Ens sembla que si els gossos tinguessin un xic de «xaveta», no ho serien, especialment a Sant Llorenç. Per desgràcia moren sense cap possibilitat de defensa de mans d'una colla de salvatges que utilitzant verí mortal, no s'adonen del perill que això suposa als qui no som gossos. Sembla que s'aixeca una mica la crisi tèxtil que pateix el poble; no obstant incloem una entrevista amb un especialista del ram que ens dona una sèrie d'alternatives

L'EXTERMINADOR DE SANT LLORENÇ

El tema que tractarem en el present article és un tema que ja fa massa anys que dura i és digne de menció l'hermetisme que demostra tothom alhora de parlar clarament sobre l'assumpte, incloent-hi a les institucions del nostre poble, que podrien fer servir mesures legals i arribar a una investigació que deixaria resolt per una vegada el problema.

Un problema que necessita mà dura, però si aquesta no hi és, l'any que ve ens tornarem a trobar amb el mateix.

Els culpables s'intueixen i molts els coneixen, però el rerafons de la qüestió només és un: POR.

Aquesta mafia desorganitzada (qui sap els «cacaos» que es deuen tenir entre ells) actua d'una manera totalment descontrolada. No acusen a tothom, però sí a un cert sector, que no té el menor grau de sensibilitat pels animals i els perills més greus que pot comportar aquesta pràctica. Que es fumin garrotades entre ells, ja s'ho faran, però que a més ho paguin gossos que no hi tenen res a veure i facin perillar la salut pública, això ja és més delicat.

Un gos és molt vulnerable i pot ser eliminat de moltes maneres: amb pesticides del camp, raticides, ferricianur potàsic (producte de fotografia), etc.; però no desitjarem pas que fos estricnina, ja que

cara al futur. Malgrat no hagin caigut les pluges torrencials de tardor i no s'hagi netejat el Ripoll, no és motiu per deixar-lo embrutar de deixalles i altres coses. Una forta tempesta podria ser molt perillosa, n'hi ha que encara recorden l'aiguat del 62. Si suposem que la gent no fa cas del problema, «de grans catàstrofes, grans remevis», que no sigui aquest el cas de lamentacions posteriors.

Vet-ho aquí tres temes, tres problemes que criden solució. Consicemcen-nos tots plegats!

és un producte altament perillós i rigorosament controlat per la llei, ja que només uns miligramms sobren per matar a un gos fulminantment; és més, té la particularitat de que no es destrueix, formant una cadena mortal pels animals que s'alimenten d'un altre animal infectat, i perillant la salut de nosaltres mateixos si un animal d'aquests cau en captadors d'aigua o si una canalla es passa la trampa per la

boca. L'única solució és enterrar, o millor cremar, l'animal.

Però sembla que aquest any el procediment ha estat més inofensiu. Segons fonts autoritzades, s'ha arribat a la conclusió, però no a l'anàlisi, de que el producte emprat podria ser o un raticida o un pesticida del camp, verins fàcils de trobar i que es solen vendre concentrats, fent més fort el seu efecte amb poca dosi. A aquesta conclusió es pot arribar si tenim en compte la manera en que han mort els animals i l'instrument a qui tothom apunta: potes de gallina llençades descontroladament. A una pota de gallina és molt difícil impregnar-hi estricnina.

El cas és que enguany s'han matat prop d'una vintena de gossos, i sigui amb potes de gallina o boles la qüestió és que hi ha una sèrie de gent que vol prendre's la justícia per la seva mà amb els únics motius de l'odi i l'enveja, fent perillar la vida d'uns indefensos animals que també poden ser uns grans amics de l'home; i el que és pitjor: fent perillar la nostra pròpia salut.

No pensava que per aquesta zona hi hagués gent que portés a

sobre les espatlles un cervell preparat només per fer idiotades.

Què ridícul que a aquestes alçades la competició ja no esdevingui en el millor, sinó en el que mata més bèsties per raons, suposo, totalment «ortopèdiques», fanàtiques, histèriques, i d'altres tonteries de diferents graus, que moltes d'elles encara que supuren, es troben en extinció.

Valdria més que tota persona embolicada en aquesta matança, abans de fer-ho (**sobretot**, s'ha de comprovar abans d'una nova mort), es mirés al mirall. **Senyors!**, cerqueu, cerqueu insistentment a dintre vostre (perquè en aquests casos degenerats, costa molt de trobar alguna cosa que valgui la pena), i si trobeu quelcom més que sang i carn, **enhorabona!**... però si després dels dies només us veieu a vosaltres mateixos, malament! Llavors, és millor que el verí que porteu a la sang us l'empasseu. Quedareu i quedarem molt descansats. I sobretot **donarem les gràcies.**

Bèstia Peluda

CORRESPONDÈNCIA

Referent a la passada Festa Major, vull felicitar públicament als organitzadors de la mateixa, doncs van fer un programa força atractiu, encara que la puntualitat brillés per la seva absència, i també a tot el públic perquè amb la seva participació va fer que resultés molt llúida.

Per altra banda, la meua més enèrgica protesta i disconformitat per la venda dels mocadors a **mil pessetes**, quan els de bona fe vam col·laborar el primer i segon dia en la compra dels mateixos (en el meu cas tres) amb un preu força elevat, resultant que vam pagar un 50 per cent més.

Això demostra la falta d'estudi a l'hora de fixar els preus de col·laboració.

Degut a aquesta relliscada he perdut tota la confiança i l'any que ve, si Déu vol, la meua participació serà a l'últim dia, esperant que el que es posi a la venda ho regalin.

Senyors de la Comissió, primer de tot hem de ser formals i si ens hem equivocat al començament, siquem conseqüents i «apechuguem» amb la nostra errada.

J. B. M.

QUÈ PASSA AMB EL RIPOLL?

Voldria cridar l'atenció de la gent del poble sobre l'estat del Ripoll al seu pas per Sant Llorenç. Sembla increïble que aquest riu neixi a pocs quilòmetres del poble i que en arribar aquí quedi tal i com tots sabem.

El fet és que amb la brutal reducció d'aigües d'una coneguda indústria, la corresponent evacuació tota plena de residus i el deficient sistema de clavegueram, s'assoleix perfectament el propòsit de tenir un riu tan brut que fins i tot els peixos —tan abundants a les conques— es moren.

Però encara és més greu l'actitud de molts veïns. El fet de que el riu estigui brut sembla que els inciti a omplir-lo més de merda —així de clar—. Sembla mentida que amb un bon servei d'escombraries com hi al poble, encara hi hagi persones que tiren bosses plenes d'escombraries pel pont cap abaix i es quedi amb la seva consciència cívica tan panxa. Així, brutícia crida brutícia i petits i grans col·laboren amb bosses, ampolles..., tot cap abaix!

Sort que ara ha arribat el temps de les aiguaturmes i elles són tan agraïdes que ens regalen amb un gran mantell groc que tot ho dissimula. Però això no vol dir que la porqueria no hi sigui; senzillament, no es veu.

¿No fora més bonic que poguéssim saltar aquest «riu de muntanya» saltant com li correspon?

¿Que no fóssim nosaltres responsables d'eliminar la fauna tan sols a cinc o deu quilòmetres del seu naixement?

No es tracta tan sols d'una qüestió d'estètica, sinó que és una mostra clara del poc respecte que ens tenim. Doncs així com maltractem el nostre entorn, així ens estem maltractant a nosaltres mateixos, que, vulguem o no, formem part d'ell.

Espero que aquesta reflexió serveixi per invitar a les autoritats a prendre una resolució envers els vertits industrials i les clavegueres públiques, pel bé de la salut de tots. Tanmateix, pel que fa al comú de la gent, crec que som cada un de nosaltres els que ens ho tindríem de mirar dos cops abans de ser tan inconscient de contribuir a embrutar el nostre riu.

M. B.

CONCURS DE PINTURA RÀPIDA

A l'anterior número, on sortien els resultats de les competicions i concursos de la Festa Major d'enguany, hi mancaven els resultats del IV Concurs de Pintura Ràpida. El motiu fou degut a que el número estava tan atapeït de contingut que l'impressor es veié en l'obligació d'excloure'l. L'Equip Redactor demanem disculpes als organitzadors, ja que l'any passat va passar el mateix per descuit nostre. Així, esperem que ningú no pensi malament.

A continuació els hi oferim els resultats de l'esmentat concurs:

Premi especial per a totes les tècniques: Jaume Fernández.

1. Antoni Romero.
2. J. Vila Drimany.
3. Lluís Puiggrós.
4. Pere Pujada Roig.
5. Enric Basora Babet.
6. Francesc Fernández.
7. Jaume Rodés.
8. Albert Carnicé.

Aquarella

1. Carles Ballesteró.
2. Francesc Püell.

INCENDI AL CONVENT

Ningú no s'ho pensava. Va ocórrer de sobte un migdia assoleïat i amb bastant de vent del mes de setembre.

Les monges del convent de seguida van donar l'alarma pels altaveus del col·legi i mossèn Joan va fer repicar les campanes. El col·legi corria perill, tenien el foc just a sobre. Automàticament va ser evacuat en previsió de mals pitjors i un grup de desinteressats llorençans es van abocar a contrarrestar l'incendi.

Tot plegat era un xic espectacular; un helicòpter, avions, cotxes de bombers i molts curiosos que es concentraren al peu del convent.

Per sort, l'incendi va poder ser controlat; sort n'hi havia que no era un bosc massa dens i estava bastant net. El perill consistia en què s'escampés als boscos veïns.

Els llorençans varen aconseguir de controlar l'incendi, perquè si ens haguéssim de refiar dels bombers, potser encara cremaria.

La causa d'aital incendi va ser provocada per unes nenes del col·legi que cremaven uns fulls al bosc. La innocència, és clar. Sort que tot es va acabar en un espant, però les conseqüències haguessin pogut ser fatídiques si el foc s'hagués impregnat a l'escola o s'hagués escampat als boscos dels voltants.

CAIXA DE SABADELL

ENTREVISTA A JOAN SERRA ARIAS (DISSENYADOR TÈXTEL)

Aquest mes hem tingut l'oportunitat de fer una entrevista a un personatge molt lligat als teixidors auxiliars (drapaires). El seu nom és Joan Serra i combina la seva feina de dissenyador tèxtil amb la d'educador de la mateixa matèria a una escola de Sabadell.

Creiem que és una persona que per la seva experiència i estudis, pot donar estímuls als nostres teixidors a fi d'adaptar-se de la millor manera possible a l'estat actual del tèxtil, que cada vegada exigeix més especialització, modernització de maquinària, i sobretot en el nostre cas, una conscienciació clara del que ens podria beneficiar l'associacionisme o el cooperativisme de cara a un futur ple de boires negres que s'han d'espantar.

Ara, precisament ara, és el moment de pensar a fons sobre el tema, el futur del poble està en joc, però no s'arreglarà res parlant-ne, sinó que s'ha d'anar a fets concrets que donin vies de solució.

—El poble de Sant Llorenç està preocupat pel futur de la seva economia, ja que gairebé tothom depèn del ram tèxtil. Però si comencem parlant a gran escala, ¿quins nous conceptes s'imposen per equilibrar l'estat actual de l'economia tèxtil, en termes mundials?

—Penso que tenim poca preparació tècnica a nivell mundial, improvisevem massa, i a vegades, sobre la marxa. Crec que pel nostre tèxtil seria bo tenir una preparació a cinc anys vista (ara, per desgràcia, només en tenim quatre, és a dir, fins el 1992).

»S'haurien d'estudiar noves estructures que donin rapidesa i qualitat als productes i controlar la modernització de les màquines, així com el nombre d'aquestes que necessita el nostre país.

»La preocupació de Sant Llorenç es veia venir de fa mesos: jo ja ho vaig dir en una tertúlia entre «drapaires».

—¿Quin ha de ser el repte que ha d'afrontar el nostre país dins el mercat tèxtil interior i de cara a l'estranger, per poder competir amb altres països?

—El nostre repte és bastant difícil, hem perdut massa temps parlant del tema, però no ens movem. Vull dir, que en el fons tots sabem que anem malament però no busquem vies de solució.

—¿Creu que el Govern dóna suport suficientment a aquest sector?

—El Govern (en especial el central) no farà res si nosaltres no ens movem i presentem idees, estructures, etc.

—¿Quina força podrien tenir els petits empresaris autònoms, com és el cas de Sant Llorenç, a l'hora de presionar al Govern i fer front a la crisi?

—La força que podrien tenir els petits empresaris autònoms seria:

»Primer, estar units, en especial en allò que fa referència a **preus i taxes** a fer servir.

»Segon, anar a la recerca o crear una **associació o cooperativa**. L'ACTA (l'Associació Catalana de Teixidors Autònoms) ja fa aquesta funció, per exemple.

»Tercer, estar ben preparat tècnicament. És difícil crear una **cooperativa** i esperar que solucioni els nostres problemes; l'essencial és aportar idees, treballar colze a colze i oblidar antigues rancúnies; en definitiva, pensar en un fet col·lectiu i no per un mateix.

—¿No creu que hi ha una gran manca d'informació i manca de recolzament oficial a les petites empreses o de caire familiar, degut precisament a que Govern i fabricants preveuen anar-les eliminant progressivament, per donar pas a grans empreses amb maquinària moderna i pocs treballadors, podent-se permetre el luxe de fer feines a baix preu i així competir amb els altres mercats?

—Sí, és possible que passi, però hem de pensar que sempre seran necessàries les petites empreses per fabricar o teixir teixits de gran moda; teixits especials, de fantasia, etc., sempre i quan ens preparem per a tal fita; per això, ens hem de mentalitzar, «s'ha acabat el lli». S'ha de disposar d'estructures (telers) que siguin versàtils, que puguin fer tota classe de teixits i que aquests no puguin fer-los les grans empreses de l'automàtic.

—¿No pensa que ara s'imposen les feines de disseny tèxtil per competir en el camp de la moda?

—Aquesta pregunta queda contestada en una de les darreres respostes. S'ha de pensar en el disseny, ja que al meu entendre, serà un dels millors productes que podrem oferir.

—Un problema de fons són els intermediaris que precedeixen a la confecció d'un teixit. ¿Poden encarir desequilibradament un mateix producte, mentre el teixidor segueix cobrant el mateix?

—És cert, el confeccionista augmenta el preu del producte fins a un 200 per cent, la qual cosa provoca un encariment brutal de la prenda acabada. És per això que el consumidor es veu restringit econòmicament a l'hora de vestir, però pel contrari, no té problemes en

allò que fa referència a tenir el millor cotxe i gastar-se els diners en un bon restaurant.

—¿Quin paper hi juguen els països del Tercer Món en tot això?

—Els països del Tercer Món estan adquirint un paper molt important, en especial els articles de gran tirada i els semi-llisos. Ells no coneixen el treball convencional, han començat de cop i volta amb automàtics i com a conseqüència el cost del teixit és baixíssim, ja que el valor «hora-treballador» (o teixidor) està molt per sota del nostre. Repeteixo, només amb el disseny i la moda podrem competir-los.

—¿Quin futur veu per Sant Llorenç, si segueix així, on gairebé tot són petites empreses familiars i la majoria de maquinària està desfassada? ¿Hi veu alguna sortida a aquesta economia que li és tan difícil de modernitzar-se?

—El futur de Sant Llorenç està molt emboirat, si fa no fa. És per això que hem d'intentar difuminar aquest boiram abans que comenci la gran tempesta.

»Crec que en anteriors preguntes ja s'ha indicat alguna sortida; només la unió i la tècnica acompanyades de maquinària moderna podria aconseguir quelcom de positiu.

»Molts dels afectats, quan llegeixin això diran: Sí, bé; això ja ho sabem, no ens diuen res que no sapiguem. Doncs bé, a aquests senyors jo els hi contestaria el següent, i és que sapiguent-ho, tenen més culpa, ja que no fan res, inclús saben que haurien d'estar associats (a ACTA, per exemple), no fan res perquè aquesta o aquella associació es mogui en aquest o en aquell sentit; només els interessa que els hi facin de gestors, que els hi arreglin els papers. Prou de ser drapaires, siguem industrials.

—¿Creu que l'associacionisme o el cooperativisme és una bona sortida?

—Sí, és una sortida vàlida, sempre i quan es treballi tal i com es diu més amunt, i tinguem màquines per teixir lletres a les vores.

—Voldria afegir-hi quelcom més?

—D'afegir-hi, hi afegiria la Bíblia, però per ara és bastant.

Senyors, pensin sempre que a casa no ens portaran res, s'ha d'anar a buscar on sigui, com sigui i ara mateix; el temps és curt. El moviment es demostra caminant, no parlant! El nostre tèxtil necessita moure's, però tots units!

L'any 92 està a la cantonada.

EL QUE POT LA CONSTÀNCIA

Des de la publicació de L'ESQUEIX es van publicant fets i anècdotes referents al nostre poble que omplen la seva història.

Tots ells no tenen altra finalitat que donar a conèixer obres que milloraren el desenvolupament i benestar de la vila, amb els conseqüents sacrificis i treballs per els qui s'esforçaren per portar-los a terme.

Al publicar-les, esperem que serveixin de lliçó i encoratjament per les noves generacions en altres problemes semblants que caldran afrontar, que sols s'aconsegueixin amb esforç i constància, sense esperar triunfalismes ni reconeixements.

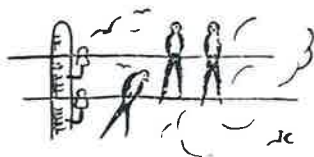
El millor guardó és la satisfacció d'un deure complert en el que del teu esforç se'n gaudiran d'altres.

En l'àmbit polític i militar s'han aixecat monuments a homes il·lustres dedicats a defensar la Pàtria o treballar pel seu progrés i benestar del poble.

En el religiós, l'austeritat i entrega pel proïsme fins i tot el martiri, han estat reconeguts i elevats als altars.

Tots ells són un pomell que arreu de tots els països han contribuït a fer un món millor. Sense fer el paper d'austruc que davant un petit entrebanc justifica la seva valentia posant el cap sota l'ala.

Avui, després d'un minuciós treball, parlarem d'un dels fets més transcendents en la història de Sant Llorenç Savall:

LA PORTADA DE LA CORRENT ELÈCTRICA

Algunes dades estan inscrites en els llibres d'actes municipals, però d'altres han estat extretes de la memòria de persones vivents que voregen els noranta anys, i confrontades amb els documents escrits podem donar com a certes.

La història universal ens demostra que els grans genis, preocupats per resoldre problemes haguts en el poble a l'intentar resoldre'ls han topat amb la incomprensió i no po-

ques vegades en l'oposició del seu mateix poble.

Recordem les paraules de l'Evangeli: «Cap profeta ha estat rebut en el seu poble».

No obstant, la perfídia dels qui amb el cor noble s'han proposat quelcom que pogués ésser útil no s'han deturat i empenyuts per la força de la bondat han portat a terme el que es proposaven.

Que serveixi aquest preàmbul com a pròleg de les trifulques de l'obra abans enunciada.

A principis de segle l'electricitat en el nostre poble sols era coneguda per mitjà de l'energia que produïen les dues màquines de vapor que posaven en funcionament dues màquines tèxtils: la del carrer Vapor propietat dels germans Aguilar i la de Cal Ros, installada on avui hi ha un bloc de pisos de Boada, S. A., en el carrer Bisbe Solà.

Els carrers estaven enllumenats amb uns escassos llums de petroli col·locats sobre un suport de ferro. En la façana de la casa Marcellí, al carrer Bisbe Solà, encara en queda un per mostra.

A les cases llums d'oli, tèies i espelmes o llums de carbur, formaven el mitjà usual d'enllumenat.

Prou que es parlava de voler imitar els pobles veïns que ja gaudien de la llum elèctrica, però mancava unió o que sorgís una persona decidida. I el decidit fou en Joan Pla Pelegrí.

Després d'iniciar les gestions, topà amb una sèrie d'entrebancs que el feien desistir del que ja havia iniciat.

Rebuscant en els llibres d'actes de l'Ajuntament, trobem una dada molt significativa que diu:

«En la vila de Sant Llorenç Savall, a 31 de gener de 1909. Reunits a l'Ajuntament en sessió pública i ordinària presidida per l'alcalde Ramón Valls i Pineda i amb assistència dels regidors Josep Rosell, Josep Salvó, Joan Torra i Miró, Llorenç Daví i Josep Espalter essent secretari Francesc Canal i excusant la seva assistència els senyors Olivé i Agell. Seguidament el regidor Joan Torra i Miró manifestà que havia arribat al seu coneixement de que el veí d'aquesta vila Joan Plà havia dessistit del projecte que havia de fer arribar fins aquesta vila la força elèctrica, cosa que si fos certa seria un gran perjudici pel poble. Pel qual creia convenient que l'Ajuntament prengués cartes en l'assumpte per tal que

l'esmentat projecte es portés a terme, ja que fora una gran millora pel veïnat.

«L'alcalde contesta que s'assabentarà d'aïtal tema i donarà compte a l'Ajuntament de les gestions fetes.»

Dels arxius municipals hem trobat una altra nota en la que havent hagut canvi d'Ajuntament en l'acta del 20 d'octubre de 1910, essent alcalde Joan Sallent i regidors, Joan Rius, Joan Dalmau, Francesc Valls, Josep Riera i Joan Salvó i secretari Francisco Canal, diu:

«El president manifesta que no s'havia presentat cap impediment al que fa referència a l'instal·lació de la línia elèctrica, acordant que consti en acta.»

Això fa suposar que l'Ajuntament anterior havia pres cartes favorables per tal que Joan Pla portés a bon terme els seus propòsits.

Pel mateix Ajuntament, en el llibre d'actes amb data del 14-10 del 1910, diu: «S'acorda autoritzar al president que quan abans possible es posi en contacte amb el representant de l'electricitat de Moia per tal que dongui pressupost del que podria costar l'instal·lació de faroles elèctriques per l'enllumenat públic.»

La perfídia de Joan Pla el féu associar amb un tal Roger de Castellterçol. Ells foren els instal·ladors de la corrent elèctrica fins al nostre poble, per la via de Castellterçol.

La central quedà installada provisionalment a casa de Joan Pla, amb tots els perills que suposava.

Com a anècdota, afegirem que la inauguració i benedicció estava prevista pel dia de Sant Climent, copatró del poble, el 23 de novembre de 1910.

S'organitzà una processó i estava programat que després de la benedicció s'endollaria la corrent.

Mossèn Pau Gabarró, rector del poble, donà la primera benedicció, però els llums no s'encengueren; tornà a beneir i altra vegada féu llufa. Malgrat tot, la processó continuà pels carrers, però al cap de poc, abans d'entrar a l'església, el corrent elèctric coronava amb l'èxit la constància i esforços d'aquest llorençà, que venent totes les dificultats fins a hipotecar els bens que posseïa, havia fet realitat el que molts havien considerat impossible.

A PROPÒSIT DE LA TRAVESSA DEL MATAGALLS A MONTSERRAT

La travessa Matagalls-Montserrat, que la nit del dia 17 al 18 de setembre va passar per Sant Llorenç, fou tot un esdeveniment.

Uns quants milers de persones travessaren el nostre poble, l'únic dins d'aquesta important ruta, seguint el seu camí cap a Montserrat. Molts es quedaren aquí, renunciant a l'acabament de la gesta. Suposo que L'ESQUEIX ja us informarà suficientment d'aquesta experiència i, sobretot, dels seus orígens i de les seves motivacions.

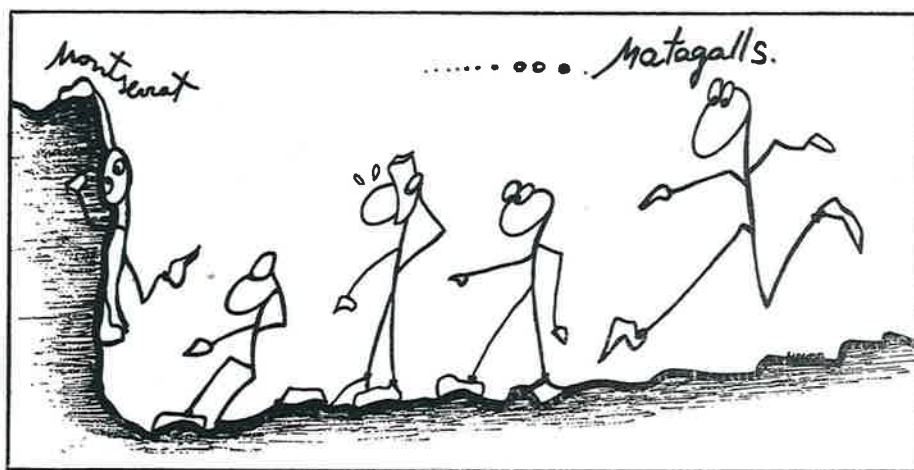
Sobre aquest darrer punt, voldria, però, remarcar-ne una anècdota valerosa, bonica i estretament relacionada amb el nostre poble. La travessa Matagalls - Montserrat sorgí de l'interès que suscità un escrit que mossèn Jaume Oliveres feu a l'any 1929, relatant la seva experiència d'anar del Matagalls a Montserrat en menys de 24 hores. Temptativa que havia realitzat feia 25 anys, o sia, l'any 1904.

En una part puntual d'aquest escrit, mossèn Oliveres rememora el seu pas per les nostres contrades, i diu així:

«A Gallifa hi ha també una drecera que guanya la collada sense fer els zigs-zags de la carretera, i és així que a les tres de la tarda podem fer cap al poble de Sant Llorenç Savall i entrar a l'hostal perquè ens donin dinar.

»De gana, no en tenim pas gota, però caiem de decandiment.

»L'hostaler de Sant Llorenç, en Ramon Olivé, va dir-nos que fins a Montserrat hi havia vuit hores llargues, i fou llavors quan començarem a veure la cosa negra. De nit, per camins del tot desconeguts, no ens podíem pas fer il·lusions de reeixir en la nostra empresa: agafar la tartana (llavors no hi havia automòbils) i embarcar-nos prosaïcament cap a Barcelona constituïa

per a nosaltres una derrota ignominiosa. ¿No trobaríem un guia que ens acompanyés? En Ramon Olivé va respondre'ns tot sorneguer que a Sant Llorenç tothom anava a Montserrat dirigint-se a Terrassa i agafant allí el tren, que hi portava amb tota comoditat. Ell havia fet aquest camí muntanyes a través vuit anys enrera, però veia molt difícil recordar-lo ara.

»Què va haver dit! Tant l'arribàrem a importunar, que a l'últim consentí a acompanyar-nos, i a les 5 de la tarda empeníem la pujada de Sant Llorenç del Munt pel camí del grau cap a la Font de l'Obis. Camí esplèndid si no l'haguéssim hagut de fer a marxés dobles per aprofitar la llum del dia. Més, així i tot, ja era a posta de sol quan guanyàvem la cova del Drac i, malgrat no entretenir-nos gens a can Bufí i baixar a la Barata com una roca que s'estimba, ja puntejava algun estel quan arribàrem al sot.

»La Barata en aquella hora d'estiu era un formiguer de gent que prenia la fresca amb bulliciosa gatzara. Més tard sabérem que la gatzara s'havia acabat de sobte i que durant el sopar no es parlava d'altra cosa que d'aquells fantasmes que havien passat, baixant a rodolons Sant Llorenç i enfilant sense prendre alè el camí del Coll de l'Alzina.

»Els qui no ho havien presenciat acusaven els altres de creure en bruixes i ànimes en pena, però el fet és que tothom estava preocupat

i aquella nit s'atrancaren bé totes les portes.

»Nosaltres mentrestant enfilàvem a tota màquina el Coll d'Alzina preocupats d'arribar-hi abans no fos negra nit. Ho fou malgrat tot, mes aconseguírem veure encara una mica la silueta de Montserrat amb una llumeneta al mig que no sabérem pas si era del Monestir o bé de l'Hotel Marçet. Aquella llumeneta ens donà sempre la direcció a seguir, i a les nou érem a l'Obac, a les deu a Rellinars, i a les dotze a la Bauma. Però, d'ensopegades, caigudes i camellades, no en vulgueu més.

»El "sereno" de la Bauma, home molt servicial i simpàtic, ens arreglà per compassió una mica de sopar i donà acolliment al nostre guia, que s'acomiadà de nosaltres prometent que seria la primera i última vegada que es deixaria enredar. Nosaltres, tot restant-li molt agraïts procuràrem recompensar-li com cal l'inapreciable servei que ens havia fet i emprenguérem l'última etapa.»

Aquest motiu i evocador fragment, extret de l'escrit de mossèn Oliveres (i que ha estat el que podríem anomenar la carta constitucional de la Travessa), ens demostra com en Ramon Olivé, amo de la «Fonda», que hi havia a la plaça, fou el primer «rutier» que, animat per l'entusiasme del sacerdot, va estrenar aquesta gesta que, avui, després de 84 anys, ha mogut a tants milers de caminants.

Joan de «la Roca»

CAIXA DE PENSIONS

"la Caixa"

HORARI D'ATENCIÓ AL PÚBLIC

Dilluns a dijous	de 8.15 a 16.45
Divendres	de 8.15 a 14.00
Dissabtes	de 8.15 a 12.15

EN MEMÒRIA D'EN JOSEP DE CAL SILLE

L'ESQUEIX s'adhereix al condol dels llorençans que varen conèixer aquest home que tant carisma va saber impregnar entre nosaltres i que en tot moment va demostrar que era una bona persona. Els teixidors el tenien, a més a més de com a bon company de feina, com a amic, un amic que mereix el record dels qui varen saber apreciar la seva qualitat humana.

A continuació transcrivim la nota que els teixidors li varen dedicar a manera d'homenatge, per a demostrar-li el darrer senyal d'apreci des que ha estat entre nosaltres.

De cap manera voldríem que això fos un adéu, sinó una forta estreta de mans a aquest nostre amic que sempre estava disposat a l'ajuda i que ara ens ha deixat.

Vares ésser fort i treballador com el primer, no perdis mai la il·lusió.

Ens agradaria que en aquesta nova vida que per tu comença no et falti mai la feina, que tinguis la mateixa activitat que quan estaves entre nosaltres.

Pensem que estem en deute amb tu, doncs vas ésser l'impulsor de bona part del treball tèxtil del nostre poble.

Sempre recordarem el teu esperit de lluita per vèncer les dificultats.

No coneixies el desànim.

Vas ésser un lluitador nat.

Com sempre, els teus amics teixidors.

Sant Llorenç Savall, 25 de setembre del 1988.

COSES QUE PASSEN

— Notícia per espantar l'Alerta Roja a Sant Llorenç: Aviat es farà la construcció d'un pou d'aigua a la vila i a «La Mina» està en projecte la construcció d'un altre. Esperem que el fantasma de la manca d'aigua s'acabi per sempre en el nostre poble.

— Com acostuma a passar en els darrers anys, la celebració de la Diada va estar força animada. Enguany, varen canviar el pa amb tomàquet i la botifarra per la coca; lamentem el fet de que es repetís la badada de cada any i hàgim hagut de contentar-nos amb havaneres en lloc de sardanes. Cal no «encantar-se» a darrera hora.

— No ens sorprengué el poc públic assistent al recital organitzat per L'ESQUEIX, amb tantes hores de feina i il·lusió posades, tot d'una forma totalment desinteressada per donar una mica més d'empenta a la revista. A Sant Llorenç quan s'ha de deixar anar algun «calé», tothom fa les orelles sordes. Malgrat tot, donem les gràcies als qui varen assistir-hi, que varen poder gaudir de dos bons recitals, el darrer ESQUEIX i una copa de cava.

— Com ja és tradicional, el primer diumenge d'octubre es celebrà «L'Aplec de Mussarra». Les sardanes, la coca i la mistela fan passar el dia agradable a monistrolencs i llorençans, germanor que no és possible en qüestions de futbol.

— Es va fent popular la Festa Major del carrer Barcelona (zona peatonal) amb motiu de la festa de la Mercè. Enguany el cinema, el sopar de germanor i el ball del dissabte a la nit, van donar un xic d'ambient. Deixant de banda la qualitat, la intenció de gresca hi era, el que lamentem és la manca de públic suficient.

— Enguany, com es fa de manera bianual, tornarem a tenir un encounter amb els caminants de la nit els dies 17 i 18 de setembre. Era la tradicional cursa de Matagalls a Montserrat. Sabem que el poble hi va participar amb un nodrit grup de gent, felicitats per qui vagi arribar-hi. L'ambient que forma aquest esdeveniment és remarcable, ja que Sant Llorenç és el punt central de la travessa, on un s'ha de pensar seriosament, si deixar-ho o continuar. Està ja tan arraigat aquest esdeveniment, que per l'any que ve l'Ajuntament té previst donar un record del poble a qui hagi aconseguit arribar a la vila.

— Sant Llorenç dóna la benvinguda a en Joan, el nou rector de la Parròquia. Ja es trobava a faltar un rector obert a tothom i que procuri integrar-se en tots els àmbits de la vida del poble, un rector com cal.

MODA JONE

ELLES i ELLS

Avgda. Catalunya, 54

DE DIMARTS A DIUMENGE
A PARTIR DE LES 8 DE LA TARDA

Sant Llorenç Savall

Comprí joies a

JOIERIA I RELLOTGERIA

FORTUNA

M. RIBES, S. A.

PAGARÀ A POC A POC O DEIXARÀ DE PAGAR

Representant a Sant Llorenç Savall:

HERMÍNIA TORRES I LÓPEZ

Bisbe Solà, 60, 1er.

Telèfon 714 02 43

SANT LLORENÇ SAVALL

DICIONARI ESQUEIXAT

AGRÍCOLA: Cua de pagès castellà.
 BAGUL: Població del litolal de la nostla tella catalana.
 CUIXA: «Escolta», però en africà.
 DEFINACIÓ: Descipció d'un país.
 ENFILLAR: Posar fill a l'agula.
 FILET: Màquina que serveix per fa-
 feitar-se.
 GRATIS: Si és que té picor. És de
 franc i a més a més no costa res,
 ni un duro.
 HÈLIX-HÈLIX: Burla que fa un he-
 licòpter quan avança a una ga-
 vina.
 IMPORTAR: Comprar portes a Es-
 panya o a qualsevol altre país de
 l'estranger.
 JAPÓ: Cilaga, massalé, catran. En
 definitiva, membre masluquí.
 KODAK: Copa eudopea de bàsquet.
 LIONASSA: Pastisset nord-americà.
 LLAVI: Ciset em parlava de bon
 matí al portall...
 MIRACLE: Repentina i permanent
 afonia d'en Rick Astley.
 NOBILIARI: Dot en famílies de nis-
 saga i llinatge.
 OBÚS: O Vallessana, tot pot esclat-
 ar.
 PUMA: Prosmimuma, ratera i, per
 supusat, felina.
 QUADRE: Dros i dros. Arrel qua-
 trada de setze.
 RAPAÇ: Pasodoble ballat per aus
 nocturnes.
 SEQÜELA: Purque et porteru no lu
 ha vistu siquier.
 TAURINA: Se't pixa al damunt.
 URUGUAI: País més sec del món,
 on no hi plou mai perquè està a
 sota del Paraguai.
 VÍCTIMA: Persona que no s'adona
 del què fa, possiblement degut
 a alguna mena d'atrofiament au-
 ditiu, i que deleitadament escolta
 un disc de Rick Astley.
 WALLTER: Estació d'esquí nord-
 americana que inclou el preu del
 forfait en el seu nom. 2.000 Ptes.
 XIMPLE: Astley.
 YELLOW: Groc en anglès. En cata-
 là, pregunta que es fa quan no
 es troba res per fer una truita.
 Per tot això i molt més, les trui-
 tes són grogues.
 ZOOLOGUIA: Ciència que estudia
 els animals que treballen en una
 agència de viatges.

Terenci Galot
 & Frederic Ollonassos

EL RACÓ DELS GAMBERROS

Hi ha un racó al poble que fa pe-
 na. És el racó de la Rectoria.

Aquest lloc és ideal per a fer-hi
 les gamberrades de torn. Les con-
 dicions són bones: està en un lloc
 apartat i a la nit hi ha poca llum.

El parc infantil que hi ha al da-
 vant ja no serveix de res, amb
 aquest ja no queda cap parc sen-
 cer al nostre poble. Llastimós. Si
 us fixeu en el tobogan, veureu que
 resulta molt perillós: hi ha un tros
 enfonsat, i com que és metàl·lic,
 qualsevol dia hi baixa algú i s'hi
 deixa la mà. Les papereres sem-
 pre estan en perill, quasibé mai es-
 tan al seu lloc. La brutícia ja és nor-
 mal. El Patronat ja està fart de can-
 viar els vidres de la porta princi-
 pal.

Sí, és un lloc perillós. S'hi hau-
 ria de posar llum, però després,
 ¿com s'ho farien les parelles quan
 surten de la discoteca?

El problema és tan sols d'educa-
 ció, però si ningú no es preocupa
 a la fi ja no quedaran ni els arbres.
 Reclamem la renovació i seguretat
 del parc infantil, la quitxalla està
 molt discriminada en aquest poble.

FE D'ERRADES

- En l'anterior número, en el se-
 gon premi del Quo Vadis?, on
 posa Francesc Velàzquez, ha de
 posar-hi: **Francesc Blázquez**.
- En el Concurs de Brau Mecànic
 no vàrem poder aconseguir els
 noms dels més petits.
- Al reportatge referent La Clau!
 mancava posar-hi **Publireportat-
 ge**.
- A l'article «Després de l'èxit»,
 on posa «...hem de posar a part
 Els Pastorets», ha de posar-hi:
 «...hem de posar a punt Els
Pastorets».
- On posa Resum del IV Festival
 de, hi manca **Natació**, i el seu
 autor és **Carles Peig**.
- Al mots encreuats, a Verticals,
 on posa SOP, ha de posar-hi:
SQP.
 A les mateixes Verticals, on po-
 sa «set i amb un negre al mig»,
 ha de posar-hi «**set i amb un ne-
 gre al mig**».
 A les solucions Horitzontals,
 número 3, tercer mot, on posa
 «vip», ha de posar-hi: «**uip**».

ASTROLOGIA (mes d'octubre)

ÀRIES: La velocitat pot ésser mo-
 tiu negatiu per tu. No la utilitzis.
 L'última setmana astral et resul-
 tarà positiva.

TAURE: Necessites més espai per
 viure del que et penses. Has de
 determinar el teu treball; val
 més que ho facis.

BESSONS: Aquest mes serà així:
 desbordadament actiu. Sort en el
 treball.

CRANC: Els teus planetes queda-
 ran aliniats, provocant una posi-
 ció favorable per les relacions
 sentimentals.

LLEÓ: Encreuaments energètics en
 el teu sistema nerviós. Pot cau-
 sar-te cataclismes imaginable.
 No t'espantis.

VERGE: Mes favorable en tots els
 sentits. Potser un petit entre-
 banc et desordenarà per poc
 temps les idees.

BALANÇA: Romandràs un xic per-
 dut, però la tranquil·litat que et
 porta Saturn i Plutó t'obriran un
 camí.

ESCORPÍ: Júpiter et presenta un
 nou projecte que determinarà el
 teu comportament en tot aquest
 mes.

SAGITARI: Obtindràs la teva màxi-
 ma veritat si trenques les barre-
 res que t'imposes a tu mateix i
 en els altres.

CAPRICORNI: Aconteixements in-
 esperats. Un «esperit» magnètic
 de l'espai et persegueix. No el
 deixis escapar.

AQUARI: Descobriments amorosos
 molt especials. Un mes força im-
 petuós. Alerta amb el teu cos.

PEIXOS: Obtindràs de sobte una
 comprensió. Cuida les teves
 amistats.

SORTEIG DEL I ANIVERSARI
DE «LA CAIXA»

El guardonat del sorteig d'un fi
 de setmana a Londres, com a com-
 memoració del primer any de fun-
 cionament de l'oficina de la Caixa
 de Pensions al nostre poble va ser
 per Pere Santín. El veredictes es va
 donar el 14 de setembre del 1988.

ELECTRODOMÈSTICS

ROVIRA

FERRETERIA
 BRICOLAGE
 JOGUINES
 INSTAL·LACIONS de:
 AIGUA - GAS i ELECTRICITAT
 BOBINATGE DE MOTORS

Carrer de Vic, 1

Telèfon 714 00 84

BAR ROYAL CAFÈ

RESULTATS DE LES VII 12 HORES DE FUTBOL SALA

El passat 11 de setembre, com ja és tradicional al nostre poble, es varen celebrar les setenes 12 Hores de Futbol Sala a la pista de Ponferrer.

Va comptar amb molta participació per part dels vuit equips i dos d'infantils. L'ordre de classificació va ser el següent:

1. Comabella «A».
2. Sant Jordi.
3. Gènesis.
4. Royal.
5. La Clau.
6. Champion.
7. Comabella «B».
8. Up.

Trofeu a la Correcció per Champion.

Trofeu a l'equip menys golejat a La Clau (Martí Costa).

Trofeu al màxim golejador, a Baldomero Reyes, del Comabella «A».

Els equips infantils foren els formats per:

BAR ROYAL «A»: Fajas, Tony, J. Calveras, Fernández, J. Agell i Valls.

BAR ROYAL «B»: Caba, J. Maria Calvet, Carrasco, X. Calveras, Ll. Solà i Santín.

Agraïm l'ajuda per part de l'Ajuntament de Sant Llorenç Savall, amb la reparació del camp (esperem que duri força i els gamberrets no facin de les seves), així com a: Bar Royal, Antiga Casa Peig, Tallers Brossa, J. Caba, Peixeria Bonamar, Banc de Sabadell, Germans Cadafalch, Cobega, S. A. (Coca-Cola), Valisa, Mas Comabella i Electrodomèstics Rovira, i a tots els anònims.

En acabar la competició ho celebrarem al Bar Royal amb un aperitiu i l'entrega de trofeus, copes i medalles a cada un dels participants, de mans del senyor Joan Margenat, batlle de la vila.

S'acabà donant un visca! als organitzadors de l'agrupació de futbol sala de Sant Llorenç Savall.

Carles Peig Segú,
de l'Associació de Futbol Sala
de Sant Llorenç.

AFEGIMENTS EN L'EQUIP DE REDACCIÓ

Josep Maria Cadafalch
Montse Casas
Xaxi Clapers
Marc Sanglas (nova incorporació)

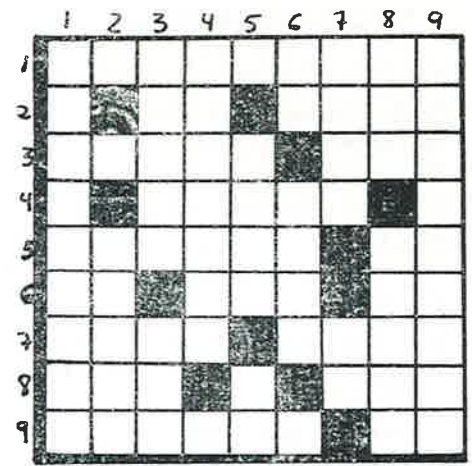
MOTS ENCREUATS

Horizontals

1. Som sis milions.
2. Una rodona. RR. Capgirat, fills de fill.
3. Una nit gallega. És bo el pollastre així.
4. Una T. Conjunt de membres d'una religió no oficial. Vocal.
5. Retard. Afirmació occitana.
6. Ante Meridian. Exèrcit Republicà Irlandès. Preposició.
7. Avar. Joan...de Corella, escriptor català segle XV.
8. Institut Nacional d'Indústria. Una M. Polític xinès mort fa anys.
9. Sis vocals iguals. Dues consonants iguals.

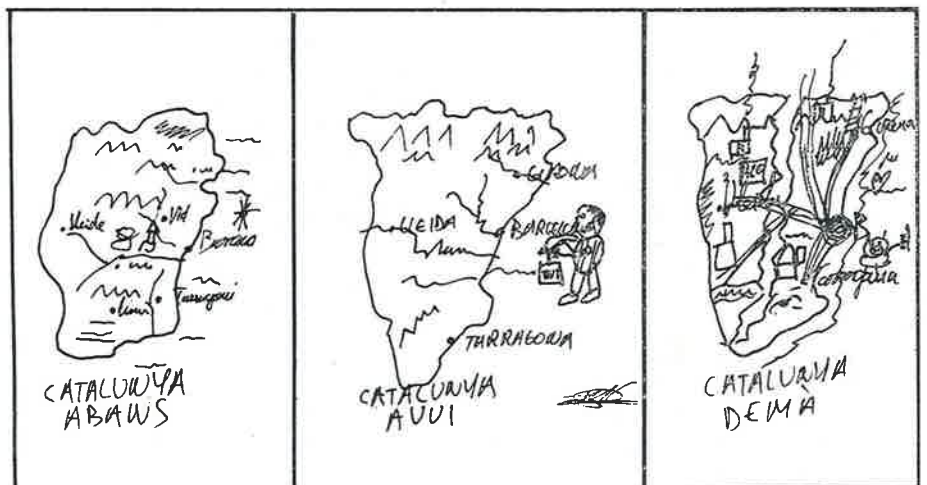
Verticals

1. Oposada.
2. A. O. Brolla.
3. Deprimít. Germana de pare o de mare.
4. Conducte per on passa la sang. Vocal.
5. Una ela. Capgirat, Reial Automòbil Club d'Espanya. Extremitat.
6. Utilitat. Emperador rús. Vocal.
7. Una nata molt desfeta. Arbre.
8. Afirmació anglesa. Tenir odi.
9. Persona anterior a una altra en un càrrec.

SOLUCIONS

- Horizontals**
1. Catalunya.
 2. o. rr. sten.
 3. noite. ast.
 4. t. secta. e.
 5. retràs. oc.
 6. am. IRA. de.
 7. rata. Rots.
 8. INI. m. Mao.
 9. aaaaaa. rr.
- Verticals**
1. Contrària.
 2. a. o. emana.
 3. trist. tia.
 4. artèria. a.
 5. 1. ECAR. mà.
 6. us. tsar. a.
 7. ntaa. om.
 8. yes. odlar.
 9. antecessor.

PLANETA MIRET

BAR - FORMATGERIA

Especialitats: **Formatges, Patès i Amanides**

OBERT A PARTIR DE LES 7 DE LA TARDA

DIMARTS, TANCAT

Raval de Fora, 14 - Telèfon 726 21 56 - Sabadell